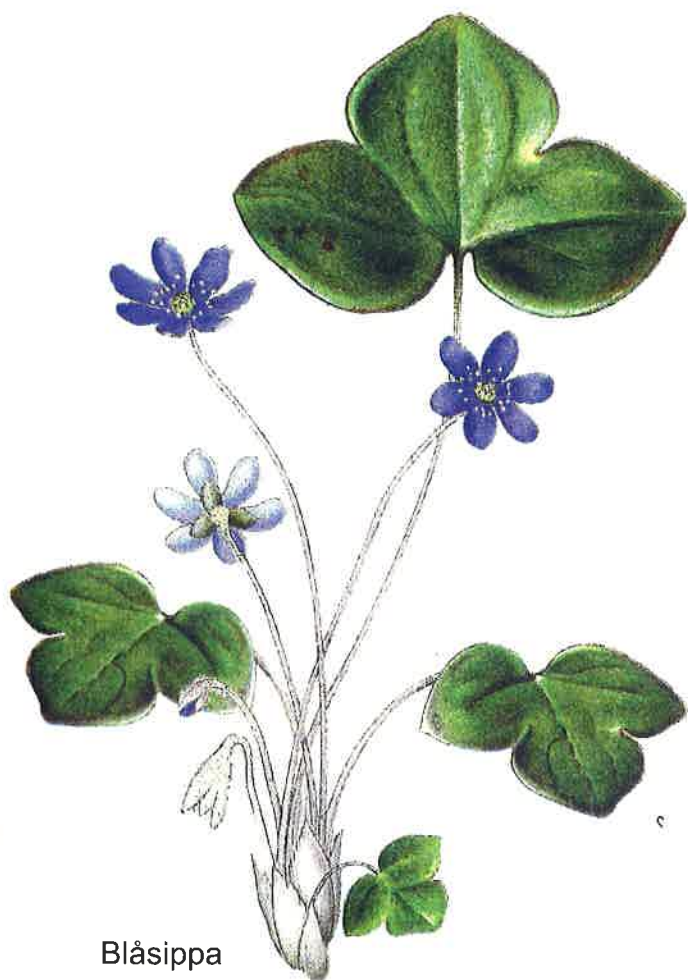

Natur- och kulturstigen Skutboudden

Soldattorpet vid Brunsbogs hembygdsgård

Blåsippa

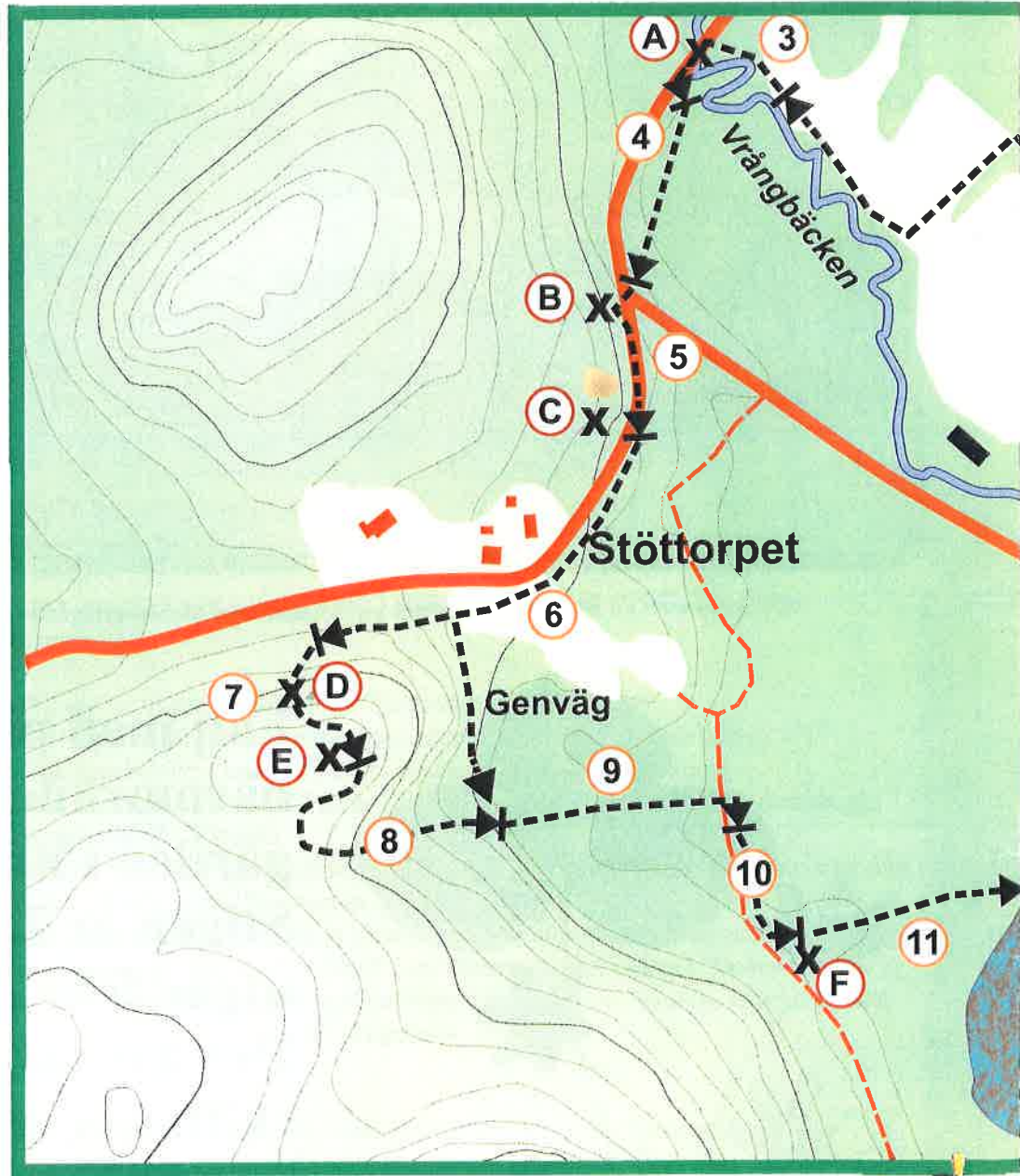
Följ med på en vandring i närområdet till hembygdsgården i Brunsbogs. Stigen är 2,3 km lång och utgår från soldattorpet. Den tar oss genom de mest skiftande miljöer med varierande och ibland sällsynt växtlighet. Vi kommer också att stöta på ett antal olika kultur-lämningar som vittnar om gångna tider.

Natur- och Skutbo

Rödblära

5. **1800-talsväg.**
C Gammal grusgrop igenplanterad med tall, Milstolpe.
6. **Dikeskant, ängsmark.**
Oxel, åkervädd, rödblära, vispstarr och leverlav.
7. **Skogsmark.**
D Kallmurad stenkälla.
E Vacker utsikt mot Värmeln och kyrkan.
8. **Hygge med fuktig sänka.**
Blåsippor, olvon, bergslok, flädervänderot, stenbär och skogstry.

Milsten (Milstolpe)

9. **Stig i granskog nära alkärr.**
Gullpudra, bäckbräsmå, gråal.
10. **"Skattevägen" från c:a 1720.**
F Söldatgrav från c:a 1810 nära vägen.
- Gammalt hygge.**
11. **Ek, vinbär.**

kulturstigen boudden

Kråklöver

1. Stig längs bäcken sjönära björkskog.
Gullpudra, kråklöver, häggmispel, ormbär, revlumner, andmat.

2. Äng och ängskanter.
Hägg, jättegryn, kärrviol, liljekonvalj, röda vinbär.

Lövskog nära bäck.

3. Serpentinbäck, stenbro med plåtskylt JH-VK
A Bäverfällning, strutbräken.

4. Planterad granskog på gammal åkermark.
B Korsvägstall och mossor.

12. Högmossa med spår av torvtäckt.

G Tuvull, hjortron, odon, rosling, tranbär, silesår, skvatram.

13. Våtmarkslövskog.
Björktick, fnösketicka.

14. Gamla vägen.

H Gamla vägen upp till kyrkan.

Soldat från kungliga Närkes och Värmlands regemente år 1810.

Ormbär

(1) Vandrigen börjar vid soldattorpet och tar stigen mot parkeringsgårderna. Här passerar vi ett område med sjönära björkskog där Vrångbäcken slingrat och bildat korvsjöar med rik växtlighet.

(2) Vi går över Edanevägen, tvärrar över parkeringsgårderna, går i område med äng och ängskanter.

(3) Lövskogsområde nära bäcken med bron över Vrångbäcken (A).

I Brunsbäckskyrka upplästes i mars 1838 en kungörelse som erinrade om, att enligt 1837 års vägsynsprotokoll blev Vrångbäckensbron utdömd till att vid 1838 års vägsyn vara ombyggd av sten.

Initialerna JH -VK på en plåtskylt vid bron betyder troligen: Jösse Härads - VägKassa.

(4) Stigen fortsätter över gammal åkermark som skogsplanterades för kanske 40 år sedan, upp till den stora tallen (B) i vägkorset som förr ledde från vägen Vikene - Edane fram till Brunsbäckskyrka.

Vägorstallar användes förr till att sätta bort sjukdomar i. Man slog in en tand eller en slant i stammen för att bli av med plågor. Den som högg ner tallen fick alla inslagna sjukdomar så den fick stå och bli gammal.

(5) Vi följer vägen förbi en gammal grusgrop till milstolpen (C). Några av vägstenarna har årtal från mitten av 1700-talet trots att vägen över Brunsbäcksfjället byggdes på 1830-talet. Anledningen sägs vara, att man beställde för många stenar och använde dessa vid senare vägbyggen.

(6) Vid Stöttorpet lämnar vi bilvägen och följer en dikeskant intill ängsmark.

Det finns en genväg här för den som har svårt att gå den branta stigen över Stöthöjden.

Där växer också den ovanliga vispstarren.

(7) Stigen viker av upp på höjden söder om vägen. Nästan uppe hittar vi enstensatt källa (D).

Väl uppe har vi en vacker utsikt mot kyrkan och sjön Värmeln (E).

(8) Det bär brant neråt över ett hygge med en sänka där jorden är bördig. På våren är här tätt med blåsippor och senare kommer skogstry, vänderot och olvon.

(9) Längre ner följer vi en stig i granskog med odlingsrösen. I alkärret kan man på försommaren hitta bäckbräsmor och den ser man inte ofta.

(10) När vi träffar på en kraftig stig tar vi den. Nu följer vi "Skattevägen" (F).

-Karl XII planerade att erövra Norge och därför sätta trupperna i bättre stånd, och på sensommaren 1717 påbörjades för det planerade fälttåget behövlig underhållsorganisation efter gränsen mot Norge.

Arvid Ernvik meddelar i sin bok "Att resa i Värmland" att år 1717 bröts en väg från Strand förbi Brunsberg i Brunsbäck socken som delvis rundade sjön Värmeln.

Denna väg var i första hand avsedd för militära ändamål och på den skulle fraktas tyngre artilleri, som kom från Karlstad och skulle forslas vidare till Eda skans. På grund av sin tyngd kunde denna krigsmateriel inte tagas på färjan över Skärmnäsundet. Vägen byggdes av hela Jösse härads jordägare efter hemmanstal och hade en längd av drygt 2 gamla svenska mil. (1 gammal svensk mil = 10688,5 m) Denna väg fick namnet "Skattevägen".

Sträckningen från Finneback-Vikene - Nedre Stöttorpet - mellan Södra Stöthöjden och mossen - Klockarbacken - förbi Prästjärn till Lerhol, där den ansluter till vägen från Skärmnäs.

"Skattevägen" följer vi ca 100 m.

(11) Här viker vi av och är strax framme vid en sten som visar platsen för en gammal soldatgrav (G).

-När krig med Danmark/Norge utbröt 1808 sändes förband ur det nyligen upprättade Lantvärnet till våra trakter.

Rödsoten - eller eftersom sjukdomen härjade bland de militära förbanden - fältsjukan var orsak till många dödsfall och fyllde fältsjukhusen. Ett sådant hade förlagts till gårdarna Storgata och Berget i Edane.

De avlidna därifrån begrovs i en massgrav i närheten av mossen nordväst om Brunsbäckskyrka.

Vi fortsätter över ett gammalt hygge.

(12) Här kommer vi fram till en högmossa med spår efter en torvtäckt där man tog tillvara vitmossetorv till bl. a. strö i ladugårdar. Här växer tuvull, hjortron, odon, rosling, tranbär, silesår och skvattram.

(13) Från högmossen går stigen genom ett område med våtmarkslövskog.

(14) Vi är framme vid gamla kyrkvägen och den följer vi tillbaka till soldattorpet och Skutbouden.